

REPRESALIT: Rafael Josep Giné Aguiló

PARAULES CLAU: Joan Jordà Bonastre, Enriqueta Raich Parent, Fets d'Octubre de 1934.

Rafael Giné Aguiló¹ va néixer el 1916 al Masroig (Tarragona), va estar afiliat al Sindicat d'Oposició², del qual fou secretari local, i va ser militant d'ERC a Esparreguera. El nostre protagonista va treballar a la secció del cru de Manufactures Sedó des de l'any 1928 fins al 1934.

El seu pare era Frederic Giné i Vall³ i la mare Maria Aguiló i Mestres⁴. El nostre protagonista tenia un germà, en Frederic Giné i Aguiló⁵, casat amb Montserrat Pitart Galleu⁶.

El Rafael es va casar amb Rosita Jordà Bonastre, el 13 de juliol de 1936, el diumenge de la Festa Major, pocs dies abans d'iniciar-se la Guerra Civil. *Recordo que el papa deia que estaven a la Costa Brava de viatge de nuvis i se'n van assabentar*⁷. Rosita Jordà era filla de Josep Jordà⁸, d'una família força compromesa amb la II República.

En Rafael Giné Aguiló. Fons familiar.

¹ En alguns documents hi hem trobat Josep i en d'altres Rafael, en realitat era Josep. En fer l'entrevista a la seva filla Montserrat vam descobrir que, en tenir dos noms, hom el coneixia com a "Rafael", per això nosaltres parlarem del Rafael al llarg d'aquesta biografia.

² Organització sindical escindida de la CNT pel març del 1933, després del ple de sindicats confederals de Catalunya celebrat a Barcelona. L'escissió es produí arran de la radicalització de les posicions entre els dirigents de la FAI, que gradualment en 1932-33 passaren a dirigir la Confederació Regional del Treball de Catalunya, i els líders sindicalistes signants del manifest dels Trenta, coneguts com trentistes. A partir de 1936, i amb el triomf del Front Popular es va iniciar un procés de reunificació entre les dues ales. Per altra banda podem veure una tendència més catalanista ja que utilitzen el català com a llengua de comunicació.

³ Nascut l'any 1881 al Masroig, Tarragona. Treballava a la filatura de l'empresa S. A. Sedó en cta, d'Esparreguera. Era analfabet.

⁴ Nascuda l'any 1885 al Masroig, Tarragona.

⁵ Nascut l'any 1911 al Masroig, Tarragona. Treballava d'escrient a l'empresa S. A. Sedó en cta, d'Esparreguera.

⁶ Nascuda a Els Hostalets de Pierola (Anoia). Treballava de repassadora a S. A. Sedó en cta.

⁷ Entrevista a Montserrat Giné Jordà, filla de Rafael Giné Aguiló, 4 d'octubre 2021, dins del projecte *Memorial Democràtic del Baix Llobregat; de les experiències personals a l'èxit col·lectiu*. Autors, Joana Llordella i Blanca Mampel. Direcció projecte: José Fernández i Elionor Sellés.

⁸ I germana del Joan Jordà –xofer que treballava per Cristòfol Bros– un dels fundadors del PSUC a Esparreguera⁸, motiu pel qual va ser represaliat i, en finalitzar la Guerra Civil, es va exiliar a Mèxic amb la seva família. Aquest va ser regidor pel PSUC a partir del 31 de juliol de 1936. Abans

L'any 1936 tota la família vivia al carrer St. Jaume, núm. 2, d'Esparreguera, juntament amb en Josep Giné Pitart⁹, fill del Frederic i la Montserrat i, a més, un nen refugiat de Madrid, l'Alberto Vázquez Martínez¹⁰, el pare del qual era almirall de l'armada.

El Rafael i la Rosita van tenir dues filles, la Neus¹¹ i la Montserrat¹² (la nostra informant).

Activista cultural

En Rafael Giné va formar part del Centre cultural Obrer, una entitat situada a l'actual carrer dels Arbres, on avui dia trobem el Centre Dual. Allí hi havia la Cooperativa Germinal a la planta baixa i el Centre Cultural Obrer a la primera planta. Aquesta era una entitat obrera de tendències anarquistes que disposava de cafè, teatre i sala de reunions. Parlant de l'activisme cultural del Rafael, la seva filla Montserrat ens deia: *Els meu pare era un home molt intel·ligent però li van tallar les ales i li van prendre mitja vida.*¹³

A continuació, poden veure un escrit del Centre Cultural Obrer signat pel mateix Rafael Giné, com a membre de l'*Agrupación teatral* d'aquesta, on es demana autorització per a efectuar-hi una activitat.

però havia estat membre d'ERC i del Sindicat d'Oposició. El 23 d'octubre de 1936 formarà part també del nou consistori fins que a l'octubre de 1937 serà mobilitzat i substituït, primer per Joan Roig Espinach. Havia estat condemnat pels Fets d'Octubre del 1934.

⁹ Nascut l'any 1934 a Esparreguera.

¹⁰ Va estar tres anys vivint amb aquesta família, al carrer de sant Jaume, núm. 2, d'Esparreguera. Tenia un germà, conegut com el "Chiquilin" i que vivia al mateix carrer, a casa del *Demófilo* Bargalló (la nostra testimoni el coneixia com a "Demo"). Anaven a les Escoles Graduades. Els seus pares els van venir a buscar i se'n van anar cap a França on van anar a parar a un camp de concentració. Després, l'Alberto va anar a Grenoble a viure i allí va morir de gran. Cada any venia a Esparreguera i va mantenir correspondència amb la família Giné. La Montserrat Giné el va conèixer ja gran, quan venia a Catalunya per visitar-los.

¹¹ Nascuda el 1937 a Esparreguera. Una personal que va estar molt involucrada amb l'ambient teatral d'Esparreguera fins que es va casar i va anar a viure a Barcelona.

¹² Entrevista cit. a Montserrat Giné. La Montserrat és nascuda a Esparreguera l'any 1947.

¹³ *Ibidem*.

Esparquera en 1913

Lectura pública de este libro
 Teniendo a bien conmemorar, que hemos celebrado un Drame
 obrero en la Sala de Espectáculos de este pueblo, el cual
 celebró el día 30 de Abril a las 10 de la noche bajo el
 siguiente programa

Primera parte

El diálogo titulado "Los dos Pequeños"
 Recitación de Poemas para los niños de la Escuela
 El drama en un acto titulado "El Campi de la Fabrica"
 Segunda parte
 El diálogo titulado "En los arroyos"
 Recitación de Poemas
 El diálogo titulado "El Cadalso"
 El bodec en un acto que lleva por título "Fiestas de
 Mayo"

Los niños de la Escuela cantarán las composiciones
 siguientes:
 ¡Mayos! ¡Trabajadores! ¡El Asombro de Domingo
 ¡Mi Chinita! ¡El! ¡El Vallero de la Carbon

400

Todas estas composiciones, serán cantadas
 por la escuela.
 Este conmemoró record para poder el programa que
 el cual creemos nos sea obsequio

Sean muchos años

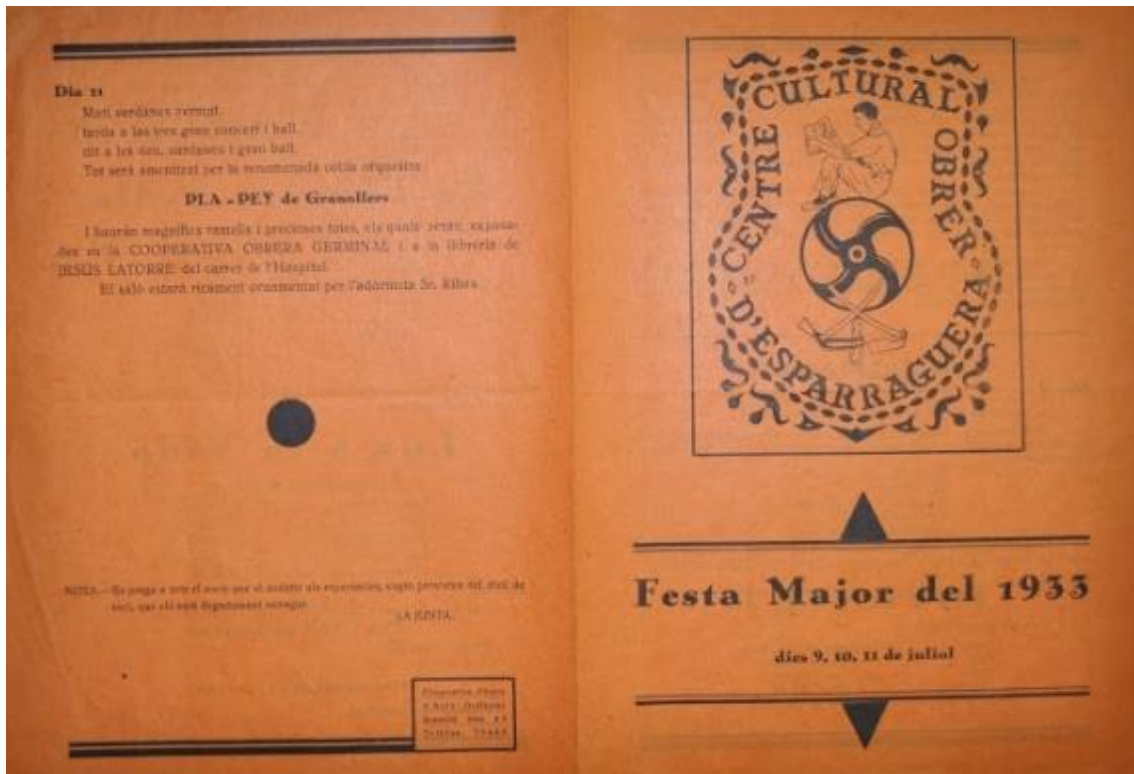
Por el "Centre Cultural Obros"
 El presidente
 Domingo...
 Por la Agrupación...
 Rafael Giné

Instància del Centre Cultural Obrer d'Esparquera, dirigida a l'Ajuntament d'Esparquera i signada per Rafael Giné on queda reflectida l'activisme cultural d'aquesta entitat . 24 d'abril de 1933. AMES

Organitzat pel grup teatral d'aficionats "Grup Cultural Estudis", en Rafael Giné representava l'any 1933 el personatge de l'Eduard al drama *La fàbrica Vella* de Francesc Parcerisa. Aquesta peça és un exemple de teatre social que tindrà un

notable ressò a Catalunya. L'obra va ser preestrenada el 5 de juliol de 1932 a Puig-reig i abordava el tema de les relacions entre els patrons i els treballadors, amb un final molt de l'època; els treballadors davant de la injustícia acaben cremant la fàbrica.

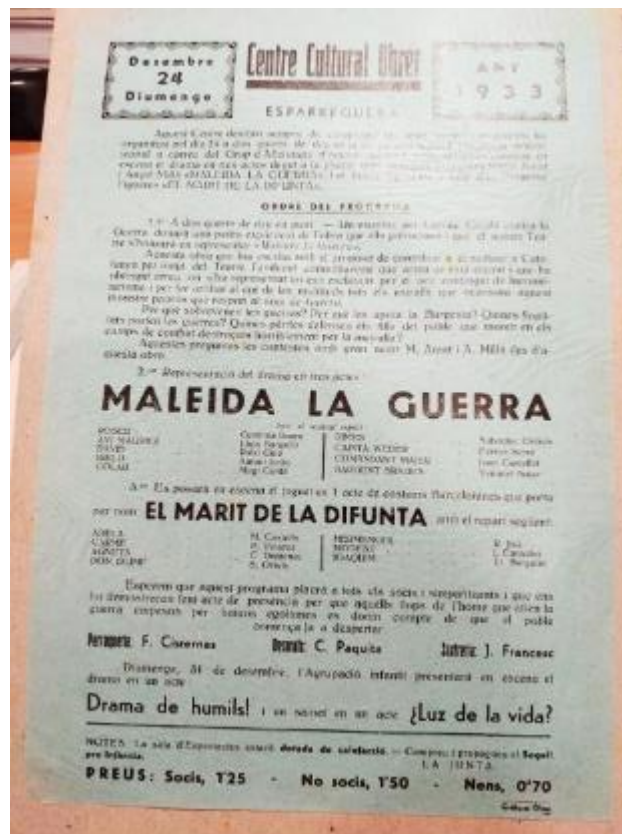

Programa de Festa Major del Centre Cultural Obrer d'Esparreguera. 1933. Font: AMES.

Programa de Festa Major del Centre Cultural Obrer d'Esparreguera on hi apareix R. Giné. 1933.
Font: AMES.

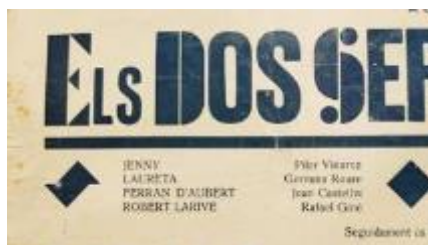
És interessant d'observar el cartell del Centre Cultural Obrer del 24 de desembre de 1933, vigília de Nadal. No fa cap menció a les festes nadalenques, per un cantó i, per l'altra, ens presenta l'actuació del *Grup d'Aficionats* de l'entitat, que representaran l'obra antimilitarista "Maleïda la Guerra", de Marià Amat i Àngel Millà, i "El marit de la difunta". El nostre protagonista apareix en ambdues obres.

Cartell del Centre Cultural Obrer on hi apareix en Rafael Giné. 24 de desembre de 1933. Font: AMES

En aquesta activitat es podrien comprar segells proinfància. Creiem interessant remarcar la col·laboració del Centre Cultural Obrer amb la campanya de la Generalitat de Catalunya, la qual, mitjançant el Decret del Conseller de Sanitat i Assistència Social, instituí el 13 de març de 1933 aquest "Segell Pro Infància" amb la finalitat de recaptar cabals per atendre la "Higiene social de l'infant en les seves múltiples i complexes necessitats". Aquesta tenia una finalitat més aviat de prevenció.

Més avall podem veure en R. Giné al costat d'altres activistes de l'entitat, també represaliats en finalitzar la Guerra Civil, com ara Germina Roura o Salvador Orriols, entre d'altres.

Retall del cartell del Centre Cultural Obrer de l'obra *Els dos sergents francesos*, on hi actuava en Rafael Giné.1934. Font: AMES.

El Centre Cultural Obrer va ser clausurat com a conseqüència dels fets del 6 d'octubre de 1934.

Els Fets d'Octubre

L'any 1935, el Rafael Giné va formar part del grup de 31 esparreguerins que va patir el Consell de Guerra que es produí com a conseqüència dels Fets d'Octubre de 1934, en el qual el fiscal li demanava cinc anys de presó, però que, finalment, van quedar en un any de presó i la pèrdua dels drets civils. En aquest judici també hi trobem el seu cunyat Joan Jordà.

Els Fets d'Octubre es produeixen en un moment que en d'altres països europeus els partits de dretes i el feixisme estaven creixent de forma significativa¹⁴. A Espanya, l'entrada de tres ministres de la CEDA al govern presidit pel conservador Alejandro Lerroux feu esclatar una vaga general, tal i com havien amenaçat les forces d'esquerra. El dia 6 d'octubre, la vaga és total a Catalunya. El president de la Generalitat, Lluís Companys, al vespre, proclamà la República Catalana dins de l'Estat Federal Ibèric. El general Batet, obeint ordres del govern de Madrid, declarà l'estat de guerra i va procedir a la detenció del govern de la Generalitat. Aleshores, sortiren escamots armats de diferents viles –una d'elles fou Esparreguera–. Aquest fet suposà l'empresonament del govern de la Generalitat i la suspensió de l'Estatut d'Autonomia.

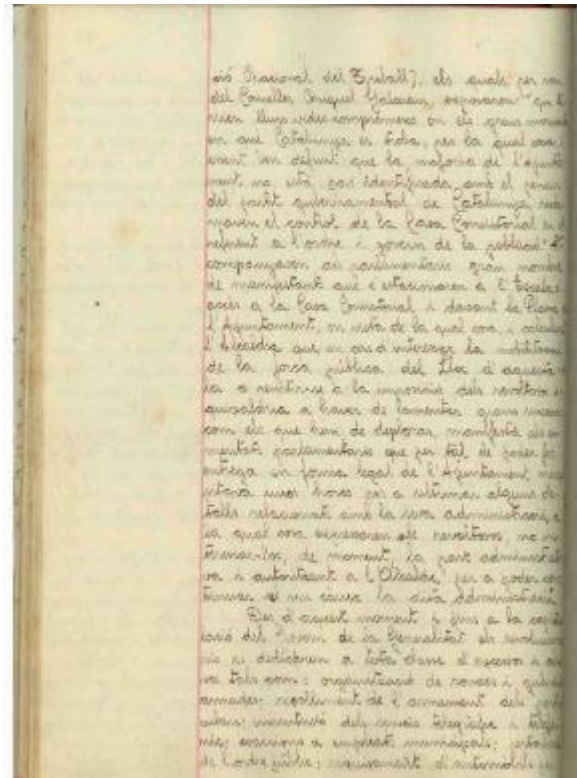
Durant el matí, en alguns pobles es proclama la República Catalana, socialista o el comunisme llibertari. Esparreguera també participà en aquesta parcel·la de la història. El 5 d'octubre es constituí el Comitè Revolucionari. Aquests fets queden detallats a l'acta del dia 13 d'octubre de 1934, redactats pel secretari del consistori, presidit per Antoni Puig:

¹⁴ Per veure l'impacte dels Fets d'Octubre a Esparreguera és interessant l'estudi de COBOS, Josep M. (2021), *Esparreguera 1931-1939. República, guerra, revolució i repressió*: Nova Casa Editorial, Ajuntament d'Esparreguera. Col. Premis de Recerca Vila d'Esparreguera, núm. 5; pàg. 312. També es pot consultar aquest tema en la biografia d'altres represaliats esparreguerins, com ara en Musté, Miquel Galceran..., en aquest web.

A les 18:30 del 5 d'aquest mes es presentaren al despatx de l'Alcaldia, en el qual jo estava reunit amb els Consellers de la majoria, senyors Joan Navarro, Pere Ollé i el secretari de l'Ajuntament, els cinc individus que formen la minoria "d'Esquerra Catalana", senyors Miquel Galceran, Miquel Musté, Joan Canals, Feliu Jorba i Bonifaci Bros, acompanyats d'altres cinc individus, senyors **Joan Jordà i Bonastre**, Enric Jorba i Soler, Joan Castellví i Molins, **Rafael Giné i Aguiló** i Magí Sardà i Castellet, alguns d'ells afiliats a la CNT (Confederació Nacional del Treball), els quals per veu del Conseller Miquel Galceran exposaren: "que tenien llurs vides compromeses en els greus moments en què Catalunya es troba, per la qual cosa, i essent ben definit, que la majoria de l'Ajuntament no està pas identificada en el pensar del partit governamental de Catalunya, reclamaven el control de la Casa Consistorial en el referent a l'ordre i govern de la població" Falta la referència a peu de pàgina. Els acompanyaven, els parlamentaris, gran nombre de manifestants que s'estacionaren a l'escala d'accés a la Casa Consistorial i davant la Plaça de l'Ajuntament, en vista de la qual cosa, i calculant l'alcaldia que, en cas d'interessar la mobilització de la força pública del lloc d'aquesta vila o resistir-se a la imposició dels revoltosos, equivaldria a haver de lamentar grans successos com els que hem de deplorar, manifestà als esmentats parlamentaris que per tal de poder fer entrega en forma legal de l'Ajuntament necessitava unes hores per ultimar alguns detalls relacionats amb la seva administració, a la qual cosa expressaren els revoltosos, no interessar-los, de moment, la part administrativa i autoritzant a l'alcalde, per a poder continuar al seu càrrec la dita administració.

Des d'aquest moment i fins a la capitulació del Govern de la Generalitat, els revolucionaris es dedicaren a tota classe d'excessos i abusos tals com: organització de rondes i guàrdies armades; recolliment de l'armament dels particulars; *incautació* dels serveis telegràfic i telefònic; coaccions a empleats municipals; pertorbació de l'ordre públic; *requisament* d'automòbils per al seu ús; *incautació* del distribuïdor d'essència de la Vídua d'Ignasi Ventura; apropiació del segell de l'Alcaldia; *hissament* de les banderes socialista i federal, etcètera.

A les sis del matí del diumenge, dia 7, després de la rendició, el sergent de la Guàrdia Civil d'aquesta vila reintegrà aquest alcalde les funcions usurpades pels revoltosos, quedant provisionalment restablert l'ordre públic.

Acta del Ple Municipal del 13 d'octubre de 1934, presidit per l'alcalde Antoni Puig, on es detallen els fets viscuts a la vila el 5 i 6 d'octubre de 1934. En aquest document hi podem llegir el nom de Rafael Giné i el del seu cunyat Joan Jordà. AMES.

Aquests fets també són relatats per *La Vanguardia* del dia 25 de gener de 1935, en una notícia sobre el Consell de Guerra contra els revoltats:

(...) de Esparraguera, el cual está también dividido en dos, por cuanto parte de los procesados lo están también en una causa que sigue aparte el juez comandante señor Raduá. Este primer subgrupo se apoderó de la central telefónica, impidiendo a la Guardia Civil de dicho puesto que comunicara con sus superiores. Además, se apoderó de un depósito de petróleo y bencina, requisando todas las armas de guerra que había en el pueblo y marchando, junto con los restantes de este grupo, a Barcelona, con el fin de auxiliar a los rebeldes.¹⁵

A *La Vanguardia* del dia 31 d'octubre de 1935, en una notícia sobre el Consell de Guerra a un grup d'esperreguerins, hi llegim més detalls sobre els fets succeïts a Esparraguera:

¹⁵ " Los sucesos de Octubre. El consejo de guerra contra los 215". *La Vanguardia*. Barcelona, 25/01/1935, p.7.

Después salieron al balcón izando la bandera nacional, y más tarde unas señoritas izaron también la bandera catalana con la estrella solitaria, proclamando los procesados el «Estat Català». También unos jóvenes intentaron colocar una bandera roja. Uno de los procesados salió al balcón y dirigió la palabra al pueblo, diciendo que el que no estuviera conforme con los actos que se realizaban, que se retirara. Luego publicaron un pregón ordenando la recogida de armas a los que no fueran somatenistas.

El procesado Miguel Galcerán Jorba explicó los hechos y dijo que la bandera roja fue colocada por unos individuos a los que el Somatén tuvo que expulsar, con alguna resistencia por parte de aquellos.

El poste fue requisado, para evitar que se registraran actos de sabotaje. Explicó algunos detalles más, y seguidamente declararon Juan Cañáis y Fernando Sisteró, coincidiendo en las declaraciones hechas por su compañero.

Desfilaron los testigos José Borrás, Félix Pons, Antonio Rifa, Ramón Argelaguet y Jaime Vives.

Según parece, los cinco procesados primeros constituían un comité revolucionario desde el 14 de abril de 1931, para los cuales el fiscal solicitaba seis años de prisión; para los cuatro siguientes, cinco años, y tres años para los tres restantes.¹⁶

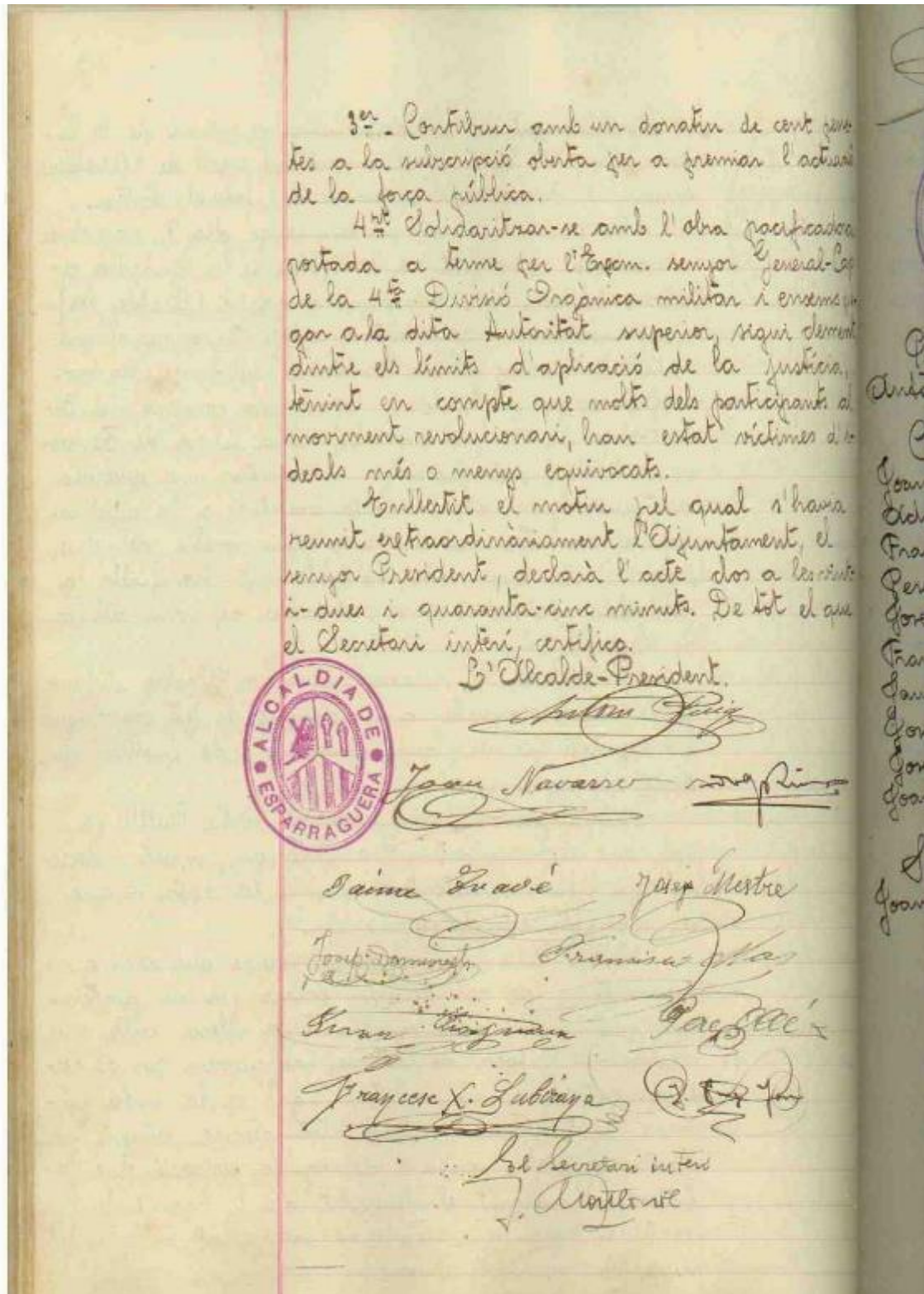
Tal i com hem pogut veure a les actes de l'Ajuntament, el moviment fracassà, i la rendició de la Generalitat comportà l'empresonament del President Companys i del seu govern.

Com hem llegit a la transcripció de l'acta de l'Ajuntament d'Esparreguera, el diumenge dia 7, després de la rendició, el sergent de la Guàrdia Civil restablí l'Ajuntament presidit per Antoni Puig. Aquest mateix dia es va formar una guàrdia ciutadana, amb l'autorització del Cap de la Guàrdia Civil de Terrassa, "per a la defensa del poble a la qual col·laborà desinteressadament un gran nombre de veïns"¹⁷. Destacaríem que l'Ajuntament, posteriorment, rebrà un ajut econòmic de les empreses Sedó (1300 ptes.) i J. Montaner (200 ptes.) "amb la finalitat de sufragar les despeses ocasionades pels Fets d'Octubre a casa nostra"¹⁸. Aquesta és una prova evident del lligam entre els empresaris esparreguerins i el govern local del moment.

¹⁶ "Los sucesos de octubre. Consejo de guerra contra varios vecinos de Esparraguera". *La Vanguardia*. Barcelona, 31/10/1935, p.7.

¹⁷ Acta Municipal del 13 d'octubre de 1934 (AMES).

¹⁸ *Ibidem*.

Acta de l'Ajuntament d'Esparraguera, un cop finalitzats els Fets d'Octubre de 1934. AMES.

El 14 de novembre, els consellers revoltats són substituïts per nous consellers provisionals. Així, a l'acta de l'Ajuntament del dia 18 d'octubre, hi consta que *els senyors de la minoria d'Esquerra Republicana de Catalunya, no hi són perquè en aquesta data, segons ha comunicat el senyor Comandant de les Forces de la*

*Guàrdia Civil d'aquesta vila, han quedat a disposició de l'autoritat militar en qualitat de detinguts.*¹⁹

De seguida, seguint la tònica del país, començà la repressió. A Esparreguera s'empresonaren trenta persones a la presó cel·lular i als vaixells Uruguay, Argentina i al Ciudad de Cádiz. Se'ls acusa de rebel·lió militar i d'auxili a la rebel·lió. De fet, podem parlar de dos tipus d'acusació, segons el grau de participació.

Miguel Galcerán Jorba	Prisión celular.
Miguel Musté Sentís	Barco Uruguay.
Félix Jorba Domenech	Prisión celular.
Bonifació Bros Castellví	id. id.
Juan Cenals Prats	id. id.
Rafael Giné Abelló	id. id.
Juan Castellví Molins	id. id.
Juan Jordá Bonastre	id. id.
Enrique Jorba Solé	id. id.
Magín Sardá Castellet	Barco Uruguay.
Jaime Busquets Llopert	id. id.
Enrique Borrás Muñoz	id. id.
Antonio García Pedrero	id. id.
Sebastián González Bofarull	id. id.
Agustín Jorba Alert.	id. id.
Tomás Castanera	id. id.
Miguel Sánchez Santos	id. id.
Pedro Costa	id. id.
Conrado Llacuna Serra	id. id.
Jaime Pons Domingo	id. id.
Jaime Vila Galcerán	id. id.
Tomás Miret Orga	id. id.
Demófilo Bargalló	id. id.
Benito Noguera Sallent	id. id.
José Vidal (carpintero)	id. id.
Salvador Orriola Costa.	id. id.
Fernando Sisteró Estruch	Prisión provincial.

Relació dels esparreguerins empresonats com a conseqüència dels Fets d'Octubre²⁰. Hi podem llegir que en Rafael Giné es troba a la presó Model com Joan Jordà. Font: AMES

¹⁹ Acta de l'Ajuntament d'Esparreguera del dia 18 d'octubre de 1934. AMES.

²⁰ El llistat és incomplet, si tenim en compte altres fonts.

LOS SUCEOS DE OCTUBRE

Consejo de guerra contra varios vecinos de Esparraguera

CONCURSO DE MONOGRAFÍAS AGRÍCOLAS

Homenaje a José Anselmo Clavé

JUSTICIA MILITAR

Consejo de guerra

En el salón de actos de Dependencias Militares se celebró ayer el consejo de guerra ordinario de plaza para ver y fallar la causa instruida por el comandante juez instructor de la Caja de Recluta número 26, don Antonio Badua Arbizu, contra los paisanos Miguel Galcerán Jorba, Juan Canals Prats, Félix Jorba Doménech, Bonifacio Bros Castellví, Juan Castellví Molina, Enrique Jorba Soler, Fernando Sистер, Juan Jordá Bonastre, Rafael Giné Aguilo, Juan Ballesteros, Martín Descarrega y José Gironés, todos vecinos de Esparraguera, acusados del supuesto delito de rebelión militar.

Presidió el Tribunal el teniente coronel don Fernando Bona Valle, del séptimo regimiento de Artillería ligera, actuaron de vocal ponente, el teniente auditor de segunda, don Jesús Martínez Lase; de fiscal, el jurídico militar, comandante don Enrique de Querol, y de defensor, el letrado don Agustín Malla Graná.

Del apuntamiento se desprendía que los procesados constituyeron un comité revolucionario el día 6 de octubre y pasaron al Ayuntamiento con objeto de hacerse cargo de aquella Corporación, continuando, para los asuntos administrativos, el alcalde, don Antonio Puig. Después salieron al balcón izando la bandera nacional, y más tarde una señorializaron también la bandera catalana con la estrella solitaria. Proclamando los procesados el «Estat Catalá». También unos jóvenes incitaron colar una bandera roja.

Uno de los procesados salió al balcón y dirigió la palabra al pueblo, diciendo que el comité estuviera conforme con los actos que se realizaban, que se retirara. Luego publicaron un pregón ordenando la recogida de armas a los que no fueran somatenistas.

Más tarde, los procesados se apoderaron de un poste de benedicción de la central de Teléfonos y Telégrafos, así como de algunas lámparas eléctricas y de acortinas, requiriendo un auto, en el que se trasladaron a Martorell.

Según se deduce, todos estos hechos fueron ordenados por el cabo del Somatén.

El procesado Miguel Galcerán Jorba explicó los hechos y dijo que la bandera roja fue colocada por unos individuos a los que el Somatén tuvo que expulsar, con alguna resistencia por parte de aquéllos.

El poste fué requisado, para evitar que se registraran actos de sabotaje.

Explicó algunos detalles más, y seguidamente declaró Juan Canals y Fernando Sистер, coincidiendo en las declaraciones hechas por su compañero.

Desfilaron los testigos José Borrás, Félix Pons, Antonio Rifa, Ramón Arcegaquet y Jaime Vives.

Según parece, los cinco procesados primeros constituyeron un comité revolucionario desde el 14 de abril de 1931, para los cuales el soldado estaba seis años de prisión; por los cuatro siguientes, cinco años, y tres años para los tres restantes.

Los cuatro primeros, cuando los sucesos de octubre, eran concejales del Ayuntamiento de Esparraguera.

A la una y cuarto de la tarde fué suspendido el consejo, para reanudarlo a las cuatro.

Terminada la sesión pública, el consejo se reunió en uno de los despachos habilitados en la parte del edificio ocupado por Auditoría de Guerra para los ponentes del Cuerpo Jurídico, a fin de deliberar y dictar sentencia, la cual se comunicó a los procesados a las siete menos cuarto de la tarde. Por la misma se imponen las siguientes penas: Miguel Galcerán, es condenado a dos años; Félix Jorba, a un año y ocho meses; Bonifacio Bros, a un año y seis meses; Juan Canals, a un año y cuatro meses; Juan Castellví, a un año y diez meses; Juan Jorba, Enrique Jorba y Rafael Giné, a un año, y Fernando Sистер, Juan Ballesteros, José Pironés y Martín Descarrega, a siete meses.

Diligencias judiciales

El juez, teniente coronel don Angel Martínez Peñalver, ha efectuado diligencias en la causa número 101 del año 1934, por rebelión militar, contra Jaime Clua Busquets, Juan Piquer Montaña y Joaquín Olaso Píera, este último en rebeldía, cuyo consejo de guerra se ha de ver el próximo día 5.

También ha efectuado diligencias en la causa que sigue por la desaparición del ex presidente del Parlamento catalán don Juan Casanovas, habiendo declarado un agente de Vigilancia.

Igualmente ha efectuado diligencias en la causa que sigue por haber sido libertado el soldado Adolfo Monreal.

Ha tomado también declaración al sargento de la tercera escuadra de aviación, por haber desaparecido una pistola y varias prendas.

Pruebas de plenario

El juez comandante don José Urrutia ha efectuado pruebas de plenario en la causa número 238, por los sumarios ocurridos en el mes de octubre en San Bautilio de Llobregat, habiendo testificado doce testigos.

A estudio del ponente

Ha pasado al ponente, para su estudio, la causa número 242, de 1934, instruida por el juez comandante don José Urrutia, contra Domingo Monserrat.

Causa archivada

El juez comandante don José Urrutia, ha entregado para su archivo la causa número 251 de 1934, por los sucesos ocurridos en Ribarroja.

Libertad provisional

El juez comandante don Arturo Gaián ha concedido la libertad provisional, mediante fianza de 10.000 pesetas, a Joaquín Farré Palau, acusado en la causa n.º 78, por los sucesos ocurridos en octubre en C. A. D. C. I.

A la jurisdicción ordinaria

Ha pasado a la jurisdicción ordinaria la causa instruida por el juez comandante don José Urrutia, por atraque a mano armada, por unos desconocidos, a Eliseo Masuet Borrull.

Detención

En San Sadurn de Noya ha sido detenido por la Guardia civil Salvador Hernán Gabarró, procesado por los sucesos de octubre ocurridos en Vilafranca del Panadés, causa número 228, que instruye el juez teniente coronel don Angel Martínez Peñalver, el cual, después de tomar declaración a aquél, ordenó su ingreso en la cárcel.

POLITICA Y ECONOMIA

Para conjurar la crisis agrícola

El Instituto Agrícola Catalán de San Isidro, interesado por la grave crisis que, desde hace mucho tiempo, sufre la producción agrícola de nuestro país, muy particularmente en alguno de sus más importantes sectores, y con deseos de contribuir a la solución total o parcial de aquélla, abre un concurso de memorias técnicas dirigidas a la causa de uno o más cultivos o Industrias capaces de ser implantadas como a substitutos de las plantas más afectadas por la actual depresión de precios, o de contribuir un derivativo que aminore los efectos de ésta. Dicho concurso se regirá bajo las siguientes bases:

Primera. — El Instituto ofrece tres primeros premios consistentes en la cantidad de mil pesetas cada uno y los correspondientes diplomas honoríficos.

a) Al autor de la mejor monografía cultural de una planta o de un sistema de plantas en rotativa, el cultivo de la cual no haya sido aún ensayado en nuestro país en forma industrial y apta para ser introducida a las tierras de secano más afectadas por la actual crisis económica, particularmente en los terrenos donde hoy se cultivan los cereales, la viña o el olivo.

b) Al autor de la mejor monografía referida a una planta apta para las tierras de regadío o muy féculas, que sirva para substituir en buena extensión a una o más de las que se producen con exceso en las tierras de esta clase.

c) Al autor de la mejor monografía que describa holgadamente la posible implantación, desarrollo y proceso económico de una industria agrícola capaz de ser establecida de nuevo y de absorber cantidades importantes de uno o más de los productos agrícolas hoy en crisis económica y, por tanto, que pueda ser considerada como suficiente para contribuir sensiblemente a reducir el actual exceso de producción.

Segunda. — Los trabajos de carácter agronómico a presentar deberán consistir en monografías integrales que comprendan todas las facetas de los nuevos cultivos, así las de orden agronómico como las del económico y social. Así, en el primer aspecto, precisará describir técnicamente la planta o plantas de que se trata, sus variedades y características, la climatología propia relacionada con la de las comarcas donde se habría de establecer, las necesidades culturales, la preparación del terreno, abonos, trabajos, recolección, cuidado posterior del producto, relación agronómica con las plantas anteriores o posteriores, prevención y cura de las enfermedades, etc., etc. En el segundo, desarrollar el estudio económico en lo que hace referencia a la adquisición y obtención de las nuevas plantas, precios de éstas, de los trabajos, volumen y costo de éstas, de la producción, mercados que habrían de absorber los nuevos productos, estadística de la producción y consumo nacional en los lugares donde se dá actualmente la planta estudiada y del consumo y del incremento nacional, etc., etc. Y en el tercero, el estudio de las costumbres social-agrícolas de las comarcas donde los nuevos cultivos habrían de establecerse con relación a las novedades que éstos habrían de reportar y de la combinación económica de las anteriores con las posteriores, etc. La monografía que se refiera a una nueva industria rural habrá de desarrollar también, con la suficiente extensión y profundidad, todos aquellos puntos considerados esenciales, al objeto de que todos los agricultores o industriales que quieran estudiarla con el deseo de implantarla en la industria propuesta puedan quedar lo suficiente enterados de todos los extremos que modernamente se deben conocer al iniciarse una nueva transformación industrial de los productos agrícolas.

Tercera. — Serán muy tenidos en cuenta y ponderados todos aquellos datos y consideraciones que procedan, más que de un estudio de erudición, de los trabajos y estudios realizados por el propio autor, o bien debidamente examinados y controlados por el mismo, en vista a experimentos o ensayos hechos por otros investigadores, o de cultivos ya en marcha o ensayados, así en nuestro país como en el extranjero.

Cuarta. — Las memorias habrán de ser escritas en lengua catalana o castellana, y a máquina, y presentadas a la secretaría del Instituto por todo el día 31 de marzo de año 1936, en forma que no sea posible conocer quién es el autor. Al efecto, cada memoria llevará un lema en su comienzo, y por éste será nombrado el día de ser publicado el fallo del jurado. Para individualizar el autor, bastará solamente que éste presente a la secretaría del Instituto una copia exacta del texto de la primera cuartilla de la memoria.

Quinta. — A su debido tiempo, el Instituto nombrará las personas que habrán de constituir el jurado, si bien su nombre no se hará público hasta que el fallo haya sido emitido y publicado. El fallo del jurado será inapelable.

Sexta. — El jurado queda facultado para declarar el concurso desierto, o bien para adjudicar solamente una parte de las cantidades constituyentes de los premios. También podrá adjudicar, además de las cantidades íntegras destinadas a los primeros premios, uno o más accésits hasta llegar a la cantidad de 500 pesetas para cada premio.

Séptima. — El Instituto se reserva la propiedad literaria de los trabajos premiados con los primeros premios o con accésits, por un año. Si dentro de este plazo no llegara a publicarse, la propiedad literaria pasará nuevamente a los autores. En el caso de que el Instituto edite alguno o todos los trabajos, serán librados a los respectivos autores 50 ejemplares del mismo.

Octava. — El fallo del jurado se hará público antes del día 10 de mayo de 1936, y la entrega de los premios tendrá lugar el mismo día de mayo, en el día 15 de mayo, a las 10 de la mañana y en la forma y solemnidad que disponga la Junta de gobierno.

Novena. — El presidente del Instituto está facultado para interpretar las presentes bases, así como para completarlas en todo cuanto se crea conveniente.

Décima. — La presentación de trabajos al presente concurso significa, por parte de los autores, la aceptación de todos los preceptos que contiene.

Acto de Acción Popular

Acción Popular Catalana celebrará el próximo día 3 de noviembre, en su domicilio social, Diputación, 260, principal, a las seis de la tarde, un acto público en el que versarán los oradores sobre «El momento político de España ante la campaña de Izquierdas».

Actividades de la J. A. P.

Continuando la campaña de propaganda iniciada por la Juventud de Acción Popular Catalana, tendrá efecto el próximo domingo, día 3 de noviembre, a las once de la mañana, en los locales de la Sala Mozart, Canaües, 31, un día de afirmación cedista, en el que tomarán parte los señores don José Soler y Poch, don Francisco de A. Manich y don Antonio Miserachs.

Derecha de Cataluña y el «Aplec» tradicionalista

Ha sido hecha pública la siguiente nota: «Habiéndose dirigido el Consejo Provincial de Barcelona, de la comunión tradicionalista, a Derecha de Cataluña, invitando a esta entidad a que se sume a la manifestación religiosa-patriótica que tendrá efecto el día 3 de noviembre en Montserrat, añadiendo al comunicado por medio del que se cursa la invitación, que tienen la seguridad de situarse frente a la ola revolucionaria que amenaza a nuestra patria, que hemos de combatir casi en absoluto en las doctrinas que allí ser sustentadas, la Junta de gobierno de Derecha de Cataluña se complace en ponerlo en conocimiento de todos sus afiliados, rogándoles concurren al citado «Aplec», pudiendo dirigirse al secretario de la misma (Vía Layetana, 57, principal) o al del Consejo Provincial Tradicionalista (Rambla Catalana, 8, principal), para detalles relativos a inscripciones y trenes.»

Nuevas Juntas directivas

En la asamblea general celebrada por el Ateneo «Bloc Federal d'Equerres» del distrito IX, se acordó por unanimidad nombrar la siguiente Junta Directiva:

Presidente, José Viladecans; vicepresidente, Eduardo Carranza; secretario, Rafael Montes; vicesecretario, José Mellado; contador, Francisco Marty; cajero, Julio Mas; vocales: Rafael Farré, Joaquín Marty, Vicente Escoda, Rafael Magnez y Miguel Gall.

Ha quedado constituida la Junta Directiva de la nueva entidad política «Foment Catalana República del distrito II» de esta ciudad, calle de Salvá núm. 9, bajo la siguiente forma:

Presidente, don Salvador Gallart Anglés; vi-

En caso de fiebre Tifoidea

La fiebre tifoidea hace su aparición con escalofríos, dolores de cabeza, zumbido de los oídos, vértigos, dolores en los músculos y por fiebre. En el momento en que se noten estos síntomas, debe dársele al enfermo, tan pronto como se halle en condiciones para beber, dos litros completos de la BOISSON BLANCHE del ABATE MAGNAT. Esta medicación de gran poder desinfectante sin ser nociva, desvía las lesiones de bacilos tíficos. Se produce en el enfermo una reacción disminuyendo la fiebre. Desde este momento la curación está en los líquidos y especialmente en los niños que beben BOISSON BLANCHE del ABATE MAGNAT para evitar contagio. El frasco para obtener un litro de bebida cuesta 3'20 Ptas. en todas las farmacias.

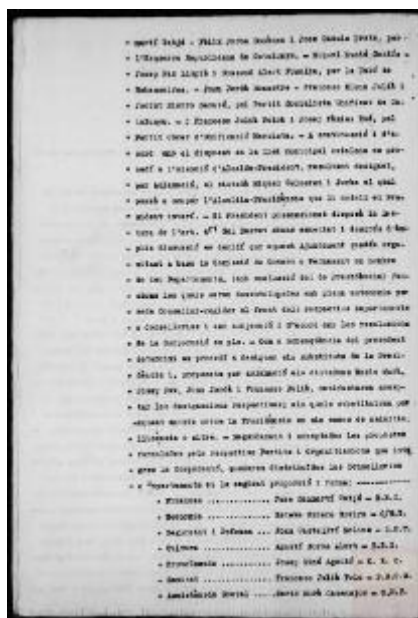
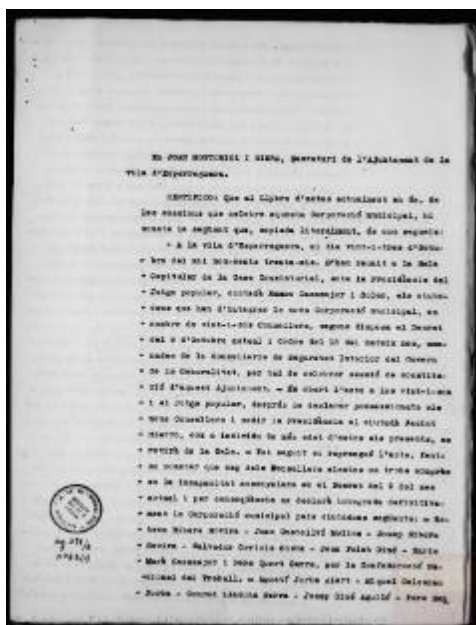
Article de *La Vanguardia* del dia 31 d'octubre de 1935 on hi podem llegir una extensa noticia sobre el Consell de Guerra contra diversos veïns d'Esparraguera, entre ells en Rafael Giné i el seu cunyat, en Joan Jordá. Font: Hemeroteca de *La Vanguardia*.

Després dels Fets d'Octubre, el Rafael deixarà la fàbrica on treballava a la secció del cru.²¹ Segons el cens de Manufactures Sedó, deixa la fàbrica oficialment l'1 de novembre de 1934 i no hi tornarà.

La nostra informant, Montserrat Giné, ens relatava: *el meu pare era molt jovenet, tenia divuit anys, el van agafar una nit i l'endemà el van deixar anar. Ell no va explicar mai res, va quedar traumatitzat per la guerra.*²²

Rafael Giné, regidor de l'Ajuntament d'Esparreguera

El nostre represaliat, carnisser de professió aleshores²³, va ser regidor²⁴ de proveïments de l'Ajuntament d'Esparreguera per ERC des de l'octubre de 1936 fins a l'octubre de 1937, any en què va ser mobilitzat i que fou substituït per Joan Termes Clanchet, membre d'ERC, com ell. En aquesta ocasió ens hem de refiar del que ens diuen els documents ja que la seva filla ens deia: *El trenta-set va entrar a l'Ajuntament? Jo no ho sabia! El meu pare no em va voler explicar res i jo vaig saber alguna cosa perquè el meu tiet, el germà de la meva mare, estava embolicat també en política.*²⁵

²¹ Segons la seva filla treballava al despatx i, en finalitzar la guerra ja no l'havien volgut tornar a contractar.

²² Giné, Montserrat, entrevista citada.

²³ Segons la nostra informant, és possible que estigués de carnisser amb el seu pare perquè aquest també tractava amb bous.

²⁴ Un fet que hem trobat sovint en les nostres entrevistes a familiars de represaliats és el desconeixement sobre les activitats polítiques i sindicals de la família. En aquest cas, la nostra informant desconeixia que el seu pare hagués format part de l'Ajuntament republicà. Va ser tan forta la repressió franquista que el silenci imperà en moltes famílies.

²⁵ Giné, Montserrat, entrevista citada.

AJUNTAMENT D'ESPARREGuera

Relació nominal dels actuals components de la Corporació municipal, amb la indicació de llur filiació política i social, que es transmet a la Direcció General d'Administració Local.

CARREGOS	NOM I COGNOMS DELS COMPONENTS.	FILIACIÓ POLÍTICA I SOCIAL.
Alcalde-President	Miquel Galceran i Jorba	Esquerra R. de C.
Conseller-Regidor 1er	Enric Març i Casanajor	Confederació N. del T
id. id. 2on	Josep Fax i Murrià	Unió de Sabesaires.
id. id. 3er	Joan Jordà i Bonastre	Partit S. U. de C.
id. id. 4rt	Francesc Julià i Folch	Partit Obrer d'U. M.
Finances	Pere Garmari i Tatjé	Esquerra R. de C.
Econòmic	Esteve Ribera i Rovira	Confederació N. del T
Seguretat i Defensa	Joan Castellví i Molins	id. id.
Cultura	Agustí Jorba i Alert	Esquerra R. de C.
Proveïments	Josep Giné i Aguiló	id. id.
Sanitat	Conselleria desamparada pel Conseller	id. id.
Assistència Social	id. id. id.	id. id.
Treball i G. P.	Salvador Ortola i Costa	Enric Març Casanajor.
Agricultura	Miquel Martí i Sentís	Confederació N. del T
Serveis Públics	Conselleria desamparada pel Conseller	Unió de Sabesaires.
Conseller	Josep Ribera Rovira	Conseller Joan Jordà Bonastre
id.	Joan Folch i Giné	Confederació N. del T
id.	Pere Quart i Serra	id. id.
id.	Conrad Llacuna i Serra	Esquerra R. de C.
id.	Salix Jorba i Domènec	id. id.
id.	Joan Casals i Prats	id. id.
id.	Enric Alert i Escalba	Unió de Sabesaires.
id.	Francesc Elena i Julià	Partit S. U. de C.
id.	Jacint Hierro i Saboté	id. id.
id.	Josep Ramis i Busé	Partit Obrer d'U. M.

La present Relació concorda amb l'esta de constitució de l'actual Ajuntament celebrada el dia vint-i-tres del mes d'Octubre proppassat, del qual certifico.

del 27/12
nº 67

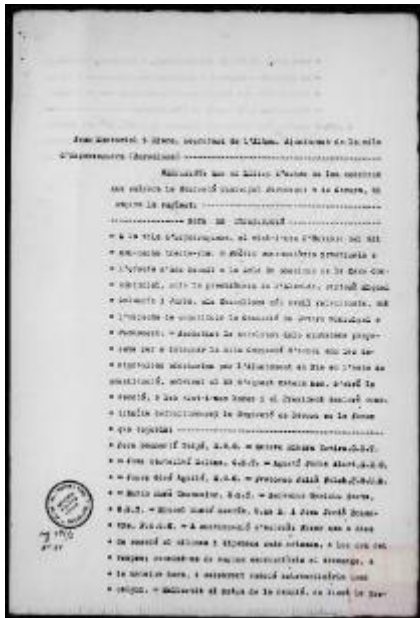
Esparreguera, aia de Novembre del 1936.

V. i P.
L'Alcalde,
[Signature]

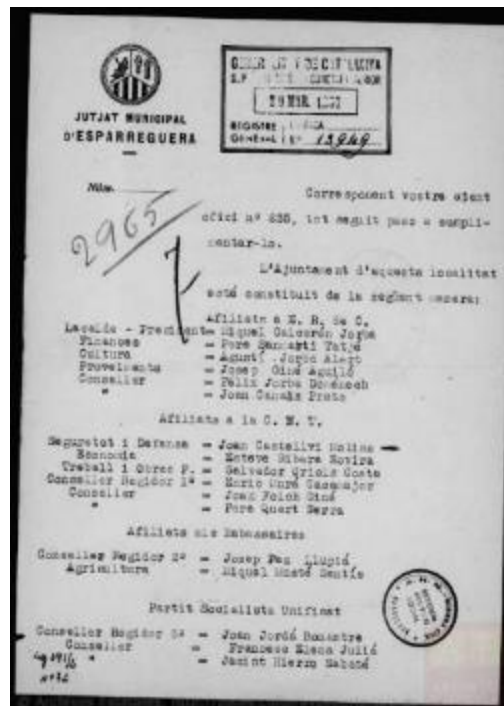
El Secretari,
[Signature]

Relació nominal dels membres que formaven l'Ajuntament d'Esparreguera el 6 de novembre de 1936. Hi podem veure que en Rafael és regidor per ERC i en Joan Jordà pel PSUC. Font: AHN.

Certificació de l'acta de constitució del nou Ajuntament d'Esparreguera, 8 de desembre de 1936 Font: AHN.

L'any 1937 el Rafael també formarà part del nou Ajuntament, així consta en l'ofici de constitució, on figura com a Conseller de proveïments i afiliat a ERC; el seu cunyat, Joan Jordà, serà Conseller Regidor Tercer pel PSUC.

Ofici de constitució de l'Ajuntament d'Esparreguera, març de 1937. Font. AHN.

Com a conseqüència de la creació del sindicat de la UGT a Esparreguera –cosa que no va agradar als dirigents de la CNT–, tot i la llibertat sindical que argumentaven els que proposaven el nou sindicat, s'inicià un conflicte entre els obrers. A les dues fàbriques d'Esparreguera, especialment Manufactures Sedó S.A., es van produir aldarulls, fins i tot, hi va haver membres de la CNT armats que no van deixar entrar a treballar alguns companys seus. Per altra banda, el conflicte també havia paralytat la col·lectivització de Can Sedó. En veure's incapacitats per solucionar el conflicte, l'alcalde i regidors d'ERC dimitiran i en Rafael Giné n'és un.

Honorable Sr.:

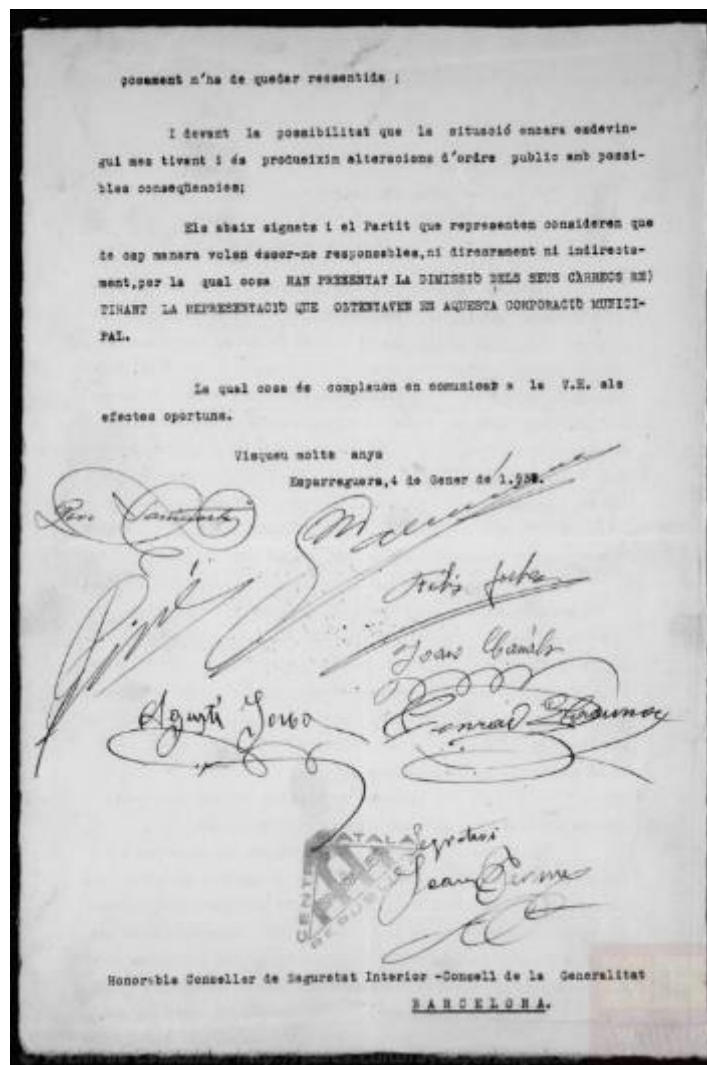
Els sots signants, Alcalde i Consellers Municipals del Partit d'Esquerres Republicanes, d'Esparreguera, davant la situació social d'aquesta Vila en la qual fa uns 15 dies va sortir un manifest de diferents ciutadans, alguns components de la Corporació Municipal, manifestant la creació de l'organització sindical Unió General de Treballadors, la qual cosa va motivar una reunió de la Corporació (a instàncies de la representació de la C.N.T.) en el af de la mateixa reunió va manifestar l'assentada organització sindical la convencència de que no sigui creada l'U.G.T., criteri que per part dels seus organitzadors no va creure's convenient atendre en obria a la llibertat sindical decretada i respectada per tothom.

I havent-se produït durant la setmana passada i el dia d'avui el fet que els signants de l'assentada manifest no han estat admesos en el treball -fàbriques MANUFACTURES SEDÓ S.A., i J.MONTANÓ FONT S.L.- essent guardades les assentades fàbriques per individus armats, sense l'equivalència ni tenint-hi cap jurisdicció aquest Consell Municipal, per la qual cosa creiem s'ha negat el principi de llibertat sindical i al mateix temps s'ha comès una coscisa contra l'assentat principi que el nostre Partit no pot estatre:

I havent-se intentat per tots els mitjans resoldre la qüestió per vies conciliatòries sense resultat positiu:

I davant el cas que alguns dels afectats pertanyen a la propia Corporació Municipal, els quals no poden comparexre dintre el Municipi amb la representació de l'organització sindical que els priva el gaudiments dels repetits drets de llibertat sindical i al mateix temps en resulten perjudicats el no poder treballar; i entenent alguns dels seus companys també de Consistori que deuen solidaritzar-se amb ells, per la qual cosa la labor de la Corporació Municipal for,

1941-47
nº 10

Escrit dirigit a l'Honorable Conseller de Seguretat Interior de la Generalitat de Catalunya, signat per l'alcalde de l'Ajuntament d'Esparreguera i els regidors d'ERC, els quals presenten la dimissió. 4 de gener 1937. Font: ANC.

GENERALITAT DE CATALUNYA
 DEPARTAMENT D'INTERIOR
 29061 100
 11/6/68

A LA JUNTA DE SEGURTAT

Societat Comarcana de Seguretat

L'infraescripta representació de **ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA** de l'obscuretat, i la representació Municipal del mateix Partit en aquest Ajuntament, es dirigeixen a aquesta Societat Comarcana de la Junta de Seguretat per exposar la situació plantejada en aquesta Vila degut a la divergència sindical amb motiu de l'implantació de l'U.G.T. i per tal d'orientació a continuació exposen les característiques inicials i successives de l'ementada divergència:

ANTECEDENTS -

A l'implantació de la República fou creada i impulsada la Central sindical C.N.T., però després, per divergències de tècniques de treball, com arreu de Catalunya, el moviment d'Oposició, havent-hi una oposició dintre la C.N.T. i creant-se un Sindicat afectat a l'Oposició.

A l'inici d'aquest moviment va crear-se el Comitè d'Empreses de Milicians amb la representació d'aquests Sindicats (C.N.T. i Oposició) junt amb els Partits Polítics; als pocs dies la C.N.T. va pressionar perquè el moviment d'Oposició es dissolgués i ingressés dintre una Central Sindical, i a l'efecte el Sindicat d'Oposició va celebrar una assemblea, en la qual va assistir-hi una representació de la Confederació, per decidir la seva actitud. En aquesta Assemblea sols fou concedit dret a votació als associats amb anterioritat al 19 de Juliol, per evitar que els nous ingressats no decidissin una votació que tenia extrema ingratitud i que precisament estava en l'afavorir de tothom que els nous ingressats afavoririen a l'U.G.T.

El resultat d'aquesta Assemblea fou decidit a favor de l'U.G.T. per 268 vots contra 16.

Pocs dies després i la C.N.T. va sol·licitar una entrevista entre les dues Juntes per tal de portar-se a la pràctica que solia unir el proletariat dintre la seva Sindical. Del resultat d'aquesta reunió (sobre la qual alguns dels assistents de l'U.G.T. després van manifestar que havien estat ocasionats amb certa gravetat; cosa que després han negat no poguent-se, per tant, forçar criteri cert) va sorgir la convensió d'una Assemblea de conjunt per decidir sobre la qüestió plantejada.

Al saber-se aquest acord alguns afiliats a l'U.G.T. no van estar-hi conformes i patentitzaren el seu criteri a la seva Junta; no obstant qüestions portades a cap per aplejar l'Assemblea que no volien que fos normal, tota vegada que ells precomitaven una reunió de l'U.G.T. per tal d'adoptar un acord i a l'horca procedir en conseqüència, va celebrar-se l'Assemblea en un ambient enrareït en la qual va poguer-se observar que el local on se celebrava estava pres estratègicament per elements armats, cosa que va interpretar-se com una coacció, que també van sortir alguns associats a l'U.G.T. al far de la paraula i oposar-se a la fusió que s'intentava. El resultat no cal dir que fou de fusió.

L'U.G.T., o més ben dit alguns dels seus elements, van sostenir que no era fusió, sinó abstracció unilateral, i a l'entend un grup va presentar-se a la seva Junta demanant la documentació i local per tal de continuar dintre la disciplina de l'U.G.T., cosa que els fou negada alegant que havent-se acordat la fusió havia de considerar-se

Juan Espinós
Marta Baró

follets.

Devant l'ipotesia van concretar-se a constituir-se, d'una manera nominal, com a Comissió Organitzadora, fluctuant en l'ambient el criteri i convicció d'organitzar-la quant les circumstàncies fossin més propícies, fundant el P.S.U.C. per tal de sentir-se identificats dintre les activitats locals i moviment general.

CONSEGUÈNCIES ACTUALS:

Al reprendre's el treball després dels passats dies del moviment la U.N.T., i conjuntament amb l'Oposició i Comitè d'Enllap allavors existent, havia controlat la fàbrica Solé, d'aquesta localitat, i posteriorment la fàbrica Montané.

En cosa d'un mes i mig, i amb motiu de col·lectivitzar la primera d'aquestes indústries, va començar a declarar-se un moviment oposat a la U.N.T. per part de molts treballadors, negant-se a signar les fulles de col·lectivització; en l'ambient i en converses arriava l'intenció de definitivament anar a la constitució i continuació de l'U.G.T. local.

Devant d'aquest fet que la U.N.T. considerava preponderant dintre l'economia de la Vila va convocar una reunió de l'Ajuntament en la qual va declarar-se l'intenció d'organitzar l'U.G.T., a la qual cosa varen oposar-s'hi la U.N.T. per considerar-lo contraproduent.

Efectivament pocs dies després va sortir un manifest signat per una trentena d'obres invitant a associar-se a l'U.G.T.

Desseguida la U.N.T. va exposar públicament que si peria tís aquest intent no deixarien entrar a treballar en les indústries que controlava als afiliats de la nova Sindical.

A l'efecte el proper dilluns va ésser impedit entrar en el treball als signants del manifest, i successivament durant dos dies següents que els interessats no varen poder. Del aclarir que aquest fet fou efectuat amb violència, havent-hi durant molt dies homes armats (un dia inclús forasters) a l'entrada del treball; davant d'aquesta actitud els interessats van creure convenient, per evitar tot acte violent, obtenir-se d'anar a treballar.

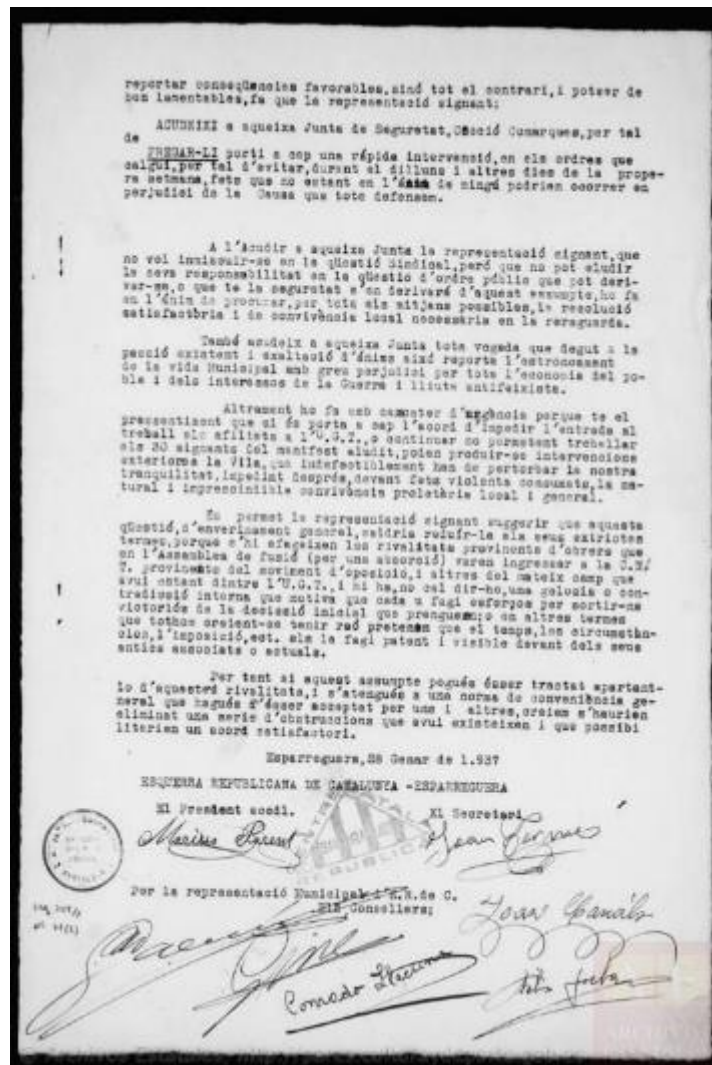
Posada a debat aquest fet dintre l'Ajuntament E.R.C., Unió de Babassaires i P.S.U.C., davant l'impossibilitat d'establir un acord, van decidir, posant-ho en coneixement, desseguida, d'aquesta Junta de Seguretat.

Iniciades negociacions en una visita de la Junta a l'Ajuntament d'aquesta Vila, va concretar-se posar el plec a mans del Comitè d'Enllap U.N.T.-U.G.T., concretant a l'endemà acudir-hi les organitzacions sindicals locals però la U.N.T. no va acudir-hi per haver posat la qüestió a mans de la seva Comarca de l'Hoquelet.

Davament intervingué una delegació d'aquesta Junta venint la convocatòria, per part del Comitè d'Enllap, d'una Assemblea de conjunt per arribar a una solució satisfactòria.

Segons sembla la U.N.T. local invità a l'U.G.T. per celebrar aquesta reunió, anunciant un ordre del dia, a la qual cosa va contestar l'U.G.T. que no estava conformes en l'ordre del dia (tota vegada que se parlava de fusid quan ells opinen que cal haver-hi convicció de les dues Centrales i a més perquè creien que la convocatòria havia de partir del Comitè d'Enllap. De fet l'Assemblea va celebrar-se amb la sola concurrència de la U.N.T., acordant-se, segons sembla, de persistir amb la mateixa actitud de no admetre al treball als 30 signants del manifest, i fer extensiva aquesta actitud a tots els nous treballadors que no entenguin associats a la seva Central, i i per tant impedit el treball als altres afiliats a l'U.G.T. d'aquesta Vila, que sembla són uns 400.

Aquest acord, l'efervescència d'haver ja transcorregut quatre setmanes amb passos de 30 treballadors representats, la manca natural en aquesta matèria per ambdues parts, produïda d'una pensada no encarrilada, etc. han enervat tant l'ambient que forçosament no pot

Escrit dirigit a la Secció Comarques de la Junta de Seguretat de Generalitat de Catalunya, signat per la representació d'ERC d'Esparraguera i els regidors del mateix partit, els quals presenten la dimissió. 28 de gener 1937. Font: ANC.

Finalment, el conflicte es va solucionar amb la signatura d'un acord, el 4 de març de 1937, després d'un llarg període de confrontació entre les esquerres fora del consistori. La vida municipal es va aturar per les hostilitats obreres, en aquell moment en Rafael Giné era regidor per ERC:

El dia 4 de març totes dues forces sindicals van signar els següents acords: "1º reconocimiento explícito de la personalidad de la UGT en la localidad de Esparraguera. 2º el próximo lunes [8 de març] se reintegrarán al trabajo todos los que dejaron de hacerlo con motivo del acuerdo anterior de no reconocimiento de la UGT. 3º estos acuerdos se harán públicos para dar a conocer a la clase trabajadora el resultado de todas las gestiones llevadas a cabo para solucionar este conflicto"²⁶. D'aquesta manera no només es desbloquejava un conflicte sindical, sinó que es donava via lliure a la signatura del procés de col·lectivització de la Colònia Sedó, quasi vuit mesos després que s'hagués posat en marxa. A

²⁶ La Vanguardia, Barcelona (11/03/1937), p. 5. Citat per COBOS, Josep Maria (2021) Op. cit. pàg. 305.

més s'obria la porta al fet que la vida municipal tornés al seu ritme habitual, de manera que el 16 de març tornarem a tenir constància d'una nova reunió del ple del consistori municipal, això si sense que en cap moment es faci referència als fets ocorreguts anteriorment i que havien portat a una paràlisi municipal de dos mesos de durada.²⁷

Finalment, a mitjan mes de setembre de 1937, també es va poder constituir el Comitè de fàbrica de l'empresa Manufacturas Sedó S.A. Hem de dir però, que d'una manera interina l'empresa va ser governada per un comitè des del setembre de 1936, quan aquesta va ser confiscada pel Comitè Local de Milícies, i creiem que hem de destacar que un dels seus representats era un peó de la filatura aleshores, en Frederic Giné Vall, de la CNT, i pare del Rafael.

Composició del Comitè de Fàbrica en el cas d'existir			
NOM	Representació dintre al Comitè		Observacions
		Càrrec dintre el Comitè	
	José Albarracín		
	Antoni Rosello		
	Marian Escoda		Maria Quer y Maria Fort
	Esteva Ribera		
	Frederic Giné		
	Enric Sala		
	Juan Corral		

Interventor o Delegat de la Generalitat
 del Adreça *Juan Carlos Figueras* Data del nomenament

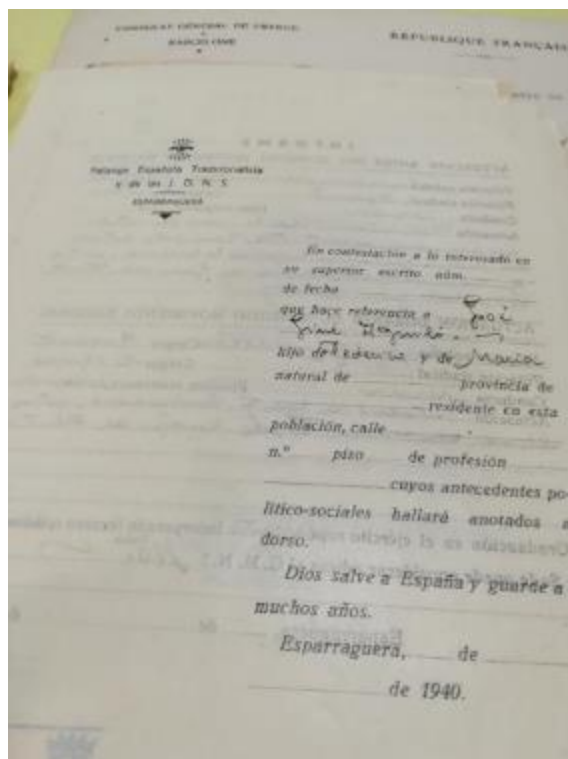
Comitè de fàbrica de l'empresa Manufacturas Sedó S.A., 1937. AMES.

²⁷ COBOS, Josep Maria (2021) Op. cit. pàgs. 504-505.

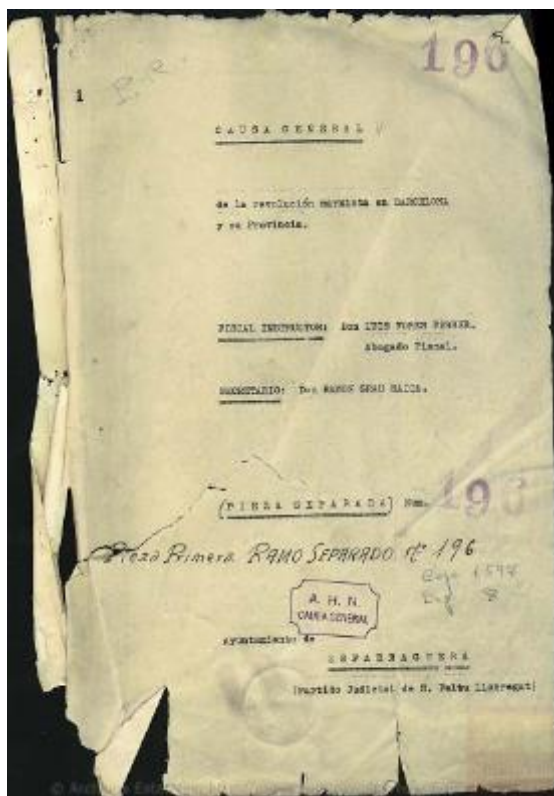
La postguerra

Un cop acabada la Guerra Civil s'inicià la repressió contra aquelles persones que havien tingut algun càrrec polític i sindical o que s'havien implicat en el procés revolucionari. Qualsevol persona que no hagués mostrat prou entusiasme pel règim franquista també fou objecte de persecució. Es demanarà informació a les autoritats locals del moment que provocarà sovint la delació per part de les mateixes persones. S'elaborarà un llistat de persones destacades per la seva significació política i/o sindical d'esquerres i arribarem així a la Causa General. A la Causa General d'Esparreguera hi apareix el nom del Rafael Giné i també del seu cunyat, Joan Jordà, així i com la majoria de persones que van formar part de l'Ajuntament d'Esparreguera, sindicalistes i membres de partits polítics d'esquerra.

En el cas del nostre protagonista hem trobat informacions acusatòries com ara el fet d'haver participat als Fets d'Octubre, estar afiliat al Sindicat d'Oposició, ser regidor a l'Ajuntament republicà i ser un dels fundadors del PSUC. Si mirem el document anterior, podem veure que, en finalitzar la guerra, era escrivent d'ERC. Aquesta contradicció es repeteix sovint a la documentació de l'època, però podem afirmar amb seguretat que el nostre protagonista va ser representant d'ERC a l'Ajuntament d'Esparreguera.

Pàgina inicial de l'informe de la Falange Española Tradicionalista y de las J.O.N.S. d'Esparreguera sobre Rafael (José) Aguiló, 1940. AMES

Portada de la Causa General d'Esparreguera que s'instruí en finalitzar la Guerra Civil (1940-41). Font: AHN. Salamanca.

Esborrany d'un escrit amb un dibuix amb temàtica bèl·lica on hi apareix el nom de Josep Giné. Probablement és un esborrany d'algun escrit efectuat durant la guerra. AMES

L'exili familiar

A la documentació que hem consultat a l'arxiu municipal d'Esparreguera hem trobat que en Rafael Giné, després de la Guerra Civil, es trobava absent i a l'estranger²⁸, se suposa que a França. A l'entrevista amb la seva filla Montserrat descobrim que ell no havia marxat a França però sí la seva esposa i la seva filla Neus. Ell s'havia amagat a casa d'un familiar a Barcelona.

El meu pare no havia marxat a França, això sí que ho sé, es va amagar a Barcelona a casa d'una tieta seva. El meu tiet va marxar perquè estava molt ficat en política²⁹ i la tieta³⁰ i la mama tenien les nenes petites. Els van dir que eren a França –no sé qui– i elles van agafar amb les criatures i se'n van anar cap a França a buscar-los. Una tenia nou mesos i l'altra un any i mig. Algú els va acompanyar en cotxe fins a Figueres, devia ser un amic del tiet, i quan van arribar a Figueres els va dir que ja no les podia portar més (...) i les van deixar i van anar a peu. La meva mare m'explicava que les van portar a un castell, que hi havia un matrimoni que se n'ocupava de totes les refugiades; tot eren dones i criatures. Hi havia moltes basques. Ella n'estava agraïda a les basques perquè la meva germana es moria de disenteria i elles les van ajudar. La mare tenia 21 anys i no era massa forta. Sort en va tenir de les basques que van aconseguir que portessin la meva germana de mesos a l'hospital. Els tenien ben posats!

A França no van trobar el papa però al tiet sí i van marxar amb un vaixell a Mèxic. La mare no va trobar el papa i algú li va dir que el Rafael era a Barcelona i aleshores va tornar cap a Barcelona. Tampoc sé com van tornar perquè no explicaven res! El papa no va explicar mai ni una paraula.

(...) i llavors ells van marxar a França –es refereix als seus oncles– i van marxar cap a Mèxic, ell la seva dona i la nena. Una filla, la que va marxar amb el vaixell, ara viu a Barcelona. Allà va néixer un fill. El primer viatge que van fer aquí, quan van poder venir, va començar a preguntar coses de la guerra i es va quedar parada que ni la meva germana ni jo no sabéssim res del que havia passat a la guerra.³¹

²⁸ Així també queda reflectit al cens de 1940. AMES.

²⁹ En Joan Jordà Bonastre (Sindicat d'Oposició) va ser processat pels Fets d'Octubre a un any de presó (presó cel·lular; va ser Conseller Regidor 3r del consistori municipal d'Esparreguera pel Partit Socialista Unificat (1937) i, en finalitzar la Guerra Civil, es va refugiar a França, segons la Causa General.

³⁰ Es refereix a Enriqueta Raich Parent, teixidora a S.A. Sedó en Cta. Ella és una de les 321 dones que signen un document l'any 1935 dirigit a l'alcalde d'Esparreguera i que clamen justícia, un fet inèdit fins aleshores.

³¹ GINÉ, Montserrat, entrevista cit.

L'esposa del Rafael tornarà a Catalunya amb la filla i no ho tindrà fàcil d'entrada, perquè anava a vendre carn a la parada del mercat però només li anaven a comprar algunes famílies, ja que ells eren els perdedors. El negoci no anava bé i el va haver de deixar.

El Rafael, mentre, estava amagat a casa d'una tieta, una germana del seu pare i quan va venir a Esparreguera es va mantenir amagat. Ells vivien on viu ara la seva filla Montserrat, que aleshores era als afores del poble. La qüestió és que hem trobat³² que el Rafel va ser empresonat a la presó Model quan tenia trenta anys, i s'hi va estar del 18 de març de 1946 fins l'11 d'abril del mateix any.

Quan venia la Guàrdia Civil i trucaven la porta marxava corrents cap a baix fins als camps de Cordelles, i al cap d'un rato tornava a pujar. Això és que el devien espionar. No sé com va anar això però va ser així fins que va arribar un moment que devia poder sortir.

Per altra banda hauríem de comentar la sort que va patir la resta de la família. L'Enriqueta Raich Parent³³, treballadora del tèxtil, va emigrar a Mèxic amb el vapor Mèxique, quan tenia 29 anys, a Xalapa de Enriquez (Veracruz). Va sortir del port de Pauillac (Girona, França) el dia 14 de juliol de 1939 i va arribar el dia 27 de juliol de 1939 a Veracruz.³⁴ En aquest viatge l'acompanyava el seu marit, en Joan Jordà Bonastre³⁵, que aleshores tenia 29 anys i havia treballat com a tècnic tèxtil. A Mèxic naixerien les seves filles Maria i Núria. L'Enriqueta havia estat una de les dones que l'any 1935 van signar un manifest dirigit a l'alcalde d'Esparreguera i signat per 321 dones, on demanaven justícia referent als empresonaments a causa del Fets d'Octubre i Rabassaires.

³² ANC (fons de la presó Model).

³³ Nascuda l'any 1910 a Esparreguera.

³⁴ Dades obtingudes de l'Archivo General de la Nación de México. Codi de localització : ES.28005.AGA; signatura: AGA,RIEM,138,129. Fons: Secretaría de Gobernación de México.

³⁵ Nascut l'any 1910 a Esparreguera.

Unió Obrera d'Arts, Oficis i Indústries

Al poble treballador
d'Esparraguera

Companys :

Tenim el deure d'aclarir el dubte que hi ha entre la classe treballadora, que nosaltres varem firmar la conformitat de reducció de treball sense cap motiu i no es tal, ja que en el Decret de 20 de novembre del 1935 prega que es perantin una comissió d'obriers per a que exposin, si les existències, motiu de la demanda eren certes.

Per el qual, com a sindicat únic legalment constituït en aquella data (4 febrer 1936) varem ésser cridats a les Oficines dels Jurats Mixtes per a donar fe que les existències eren certes.

En quan que la casa Sedó alega que té els magatzems plens i sempre, a tot temps, els hi ha tingut. Perquè?

Amb data 31 d'octubre del 1935, en plena eulòria de la Generalitat, Sindicat d'Oposició i Únic es virgué a una reducció de treball de 6 a 4 dies.

Que us contestin ells el perquè!

Que teniu raó de vida o mort tots els obrers la teniu i creiem que ningú pot dir que hem fet una cosa contra els obrers. En tot, preguntem als dirigents del Sindicat de l'Indústria Fabril i Textil, perquè no ha pogut aconseguir una inspecció urgent per a parar la reducció, la qual, s'ha evitat per mitjà nostre, per terme de quinze dies per a donar lloc a una inspecció detinguda, la que es tindrà que acatar el fall i tot això en la Conselleria de Treball, secció Salvat, i del Jurat Mixte en les oficines de l'inspector senyor Vilafranca, en que hi ha un ofici molt curiós de la reunió del 2 d'abril; i els que vulguin comprovar i veure l'instància firmada per

Salvador Orriols, Joan Soteras i Joan Jordà

el 29 de març i el sudit ofici del 2 d'abril que es molt poc favorable a ells.

TREBALLADORS: S'us convoca a una ASSEMBLEA per a avui, dia 6, a les cinc de la tarda, en el local de L'Estrella, per a tractar d'assumptes de gran interès.

Pel Sindicat, us saluda

LA JUNTA

● ● ○ ○
Esparraguera, 6 abril del 1936.
SHOT ON POCO X3 NFC

A. Gualtes, Imp. Esparraguera

Pasquí de la Unió Obrera d'Arts, Oficis i Indústries que convoca els treballadors a una assemblea, on hi apareix el nom d'en Joan Jordà (6 d'abril de 1936). AMES.

Els nostres informants

Montserrat Giné

Montserrat Giné Jordà és filla de Rafael Giné Aguiló i Rosita Jordà Bonastre; la seva germana Neus era nascuda abans de la Guerra Civil i va anar a l'exili amb la mare. La Montserrat va néixer a Esparreguera l'any 1947.

Josep Giné

Josep Giné, nebot de Rafael Aguiló, ens va parlar sobre els nen refugiats durant la Guerra Civil ja que durant aquests anys va mantenir relació amb un d'ells.